การบูรณาการหลักพละธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในหน่วยงานภาครัฐ*

INTEGRATION OF FIVE STRENGTH PRINCIPLES TO INCREASE PERSONNEL'S PERFORMANCE EFFICIENCY OF GOVERNMENT AGENCIES.

วีนัส ธรรมสาโรรัชต์
Venus Thamsarorat
สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดนครปฐม
Office of the Rehabilitation and Development Fund Nakon Patom Branch
E-mail: Venusthamsarorat@gmail.com

บทคัดย่อ

หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการโดยส่วนราชการ ซึ่งมีการบริหารจัดการมาตั้งแต่อดีต โดยในระบบราชการนี้มีบุคคลมากมายที่ต้องการเข้ามาแสวงหาความมั่นคงในการทำงานราชการ แต่การทำงานในราชการนี้อาจมีการแลกมาด้วยหลาย ๆ อย่าง เช่น การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบเดิมซ้ำ ๆ หรือมีการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามโครงสร้างที่ถูกกำหนดขึ้นมาตั้งแต่ต้น หรือทำให้เกิดมีความรู้สึกว่าในการทำงานดังกล่าวนั้น ไม่เป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐนั้นได้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงจำเป็นต้องนำหลักพละธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้บุคลากรในหน่วยงานของภาครัฐนั้นได้ปฏิบัติงานดีขึ้น คือ การปฏิบัติงานด้วยความเชื่อมั่น การปฏิบัติงานด้วยความเพียร การมีสติเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองในทางที่ดี การปฏิบัติงานอย่างมีสมาธิ มีความตั้งมั่นหรือมีความมั่นคงเมื่อพบเจอปัญหา และมีการปฏิบัติงานอย่างผู้มีความรอบรู้ คอยศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาเพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กร โดยการบูรณาการหลักธรรมดังกล่าวนี้ ต้องประกอบด้วย ดังนี้ คือ “สร้างความเชื่อแบบมีหลักการ” “พัฒนางานด้วยความเพียรพยายาม” “คอยเป็นผู้ปฏิบัติตามอย่างมีสติ” “มีจิตใจตั้งมั่นด้วยหลักสมาธิ” “มีทัศนคติที่หมั่นสรรหาความรู้” เป็นต้น

คำสำคัญ: หลักพละธรรม; ประสิทธิภาพ; การปฏิบัติงาน

---

*Received May 20, 2022; Revised June 20, 2022; Accepted June 21, 2022

Abstracts

Government agencies are government-managed agencies that have been managed since the past, and in this bureaucracy there are many individuals who want to seek stability in government work, but working in this government may be redeemed for many things, such as performing tasks that are repeatedly in the same form or having operations that are in accordance with the structures that were established from the beginning, or causing a feeling that such work is not carried out with full capacity. Therefore, in order to stimulate the performance of personnel in government agencies to performed more efficiently. Therefore, it is necessary to adopt the principles of Bala, power, which is a Buddhist principle, for people in government agencies to perform better tasks: to perform with confidence, to perform with perseverance. Being mindful is a good way to improve yourself. Performing tasks with concentration, determination or stability when encountering problems, and performing tasks like knowledgeable people. Constantly studying knowledge in order to apply in the organization by integrating such principles consisting of: "Create belief with principle" "Develop work with perseverance," "Be a conscious follower," "Doer with conscious mind," "Determine strong attitude to seek knowledge", etc.

Keywords: Bala Principles; Efficiency; Performance

บทนำ

สำหรับระบบหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการโดยส่วนราชการ ซึ่งมีการบริหารจัดการมาตั้งแต่อดีต และมีการปรับเปลี่ยนบ้างเป็นบางครั้ง โดยในระบบราชการนี้มีบุคคลมากมายที่ต้องการเข้ามาแสวงหาความมั่นคงในการทำงานราชการ แต่การทำงานในราชการนี้อาจมีการแลกมาด้วยหลาย ๆ อย่าง เช่น การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบเดิมซ้ำ ๆ หรือมีการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามโครงสร้างที่ถูกกำหนดขึ้นมาตั้งแต่ต้น จึงทำให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความเบื่อหน่าย หรือทำให้เกิดมีความรู้สึกว่าในการทำงานดังกล่าวนั้น เป็นไปด้วยความไร้ประสิทธิภาพ และรวมทั้งการทำงานที่ไม่เป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐนั้นได้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงจำเป็นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้บุคลากรในหน่วยงานของภาครัฐนั้นได้ปฏิบัติงานอย่างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม และมีประสิทธิภาพ โดยมีการใช้หลักพละธรรม ในการประยุกต์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรภาครัฐอย่างเหมาะสมต่อไป

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐปัจจุบัน

ในปัจจุบันนี้เมื่อกล่าวถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในภาครัฐนั้น สิ่งแรกที่มีความสำคัญที่สุด คือ ปัจจัยที่ได้จากการปฏิบัติงานของบุคลากรสำหรับภาครัฐที่ได้จัดสรรให้ (พฤธิสิทธิ์ อุทุม, 2559)ซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลนั้นเกิดจากภูมิหลังของในแต่ละคนที่ไม่มีความเหมือนกัน สภาพร่างกาย จิตใจ การศึกษา ความรู้ ความสามารถ ความถนัดต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดความแตกต่างจากการประเมินของผู้บังคับบัญชาแล้วซึ่งให้คะแนนออกมาในระดับต่ำปานกลางและระดับสูง โดยมีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ข้าราชการผู้นั้นมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่มากขึ้นเรื่อย ๆ (พีรญา ชื่นวงศ์, 2560, 92-100)และจำเป็นจำต้องมีการศึกษามุมมองของผู้ปฏิบัติงานในด้านความพึงพอใจในงาน ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และด้านความเครียดในการทำงานว่ามีการส่งผลโดยรวมต่อตัวบุคลากรอย่างไรบ้าง (ชาญชัย ห้วยเรไร, 2562)ซึ่งเมื่อมองโดยภาพรวมแล้วภาครัฐควรจะมีเป้าหมายที่ชัดเจนหรือไม่ และควรศึกษาว่าบุคลากรนั้นมีคุณภาพ มีความสามารถ หรือมีวินัยและมีความรับผิดชอบสูง โดยสามารถจะใช้ความรู้เต็มศักยภาพได้หรือไม่ (กานต์สิริ กาวิน, 2564, 73-81)จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาข้าราชการ โดยการปรับเปลี่ยนวิธีคิด และแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อสร้างบุคลากรข้าราชการให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.), 2563)ที่จะช่วยให้องค์กรของภาครัฐสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้ความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐนั้นล้วนเกิดขึ้นจากโครงสร้างที่หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้กำหนดขึ้นว่า รูปแบบจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตามกรอบของแผนงานที่ไว้วางไว้ แต่ก็ขึ้นอยู่กับองค์กรของภาครัฐนั้นมีการประยุกต์อย่างไรเพื่อให้เหมาะสมต่อองค์กร

ดังนั้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐปัจจุบันนี้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน เพราะว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานในภาครัฐนั้นจะมีการปฏิบัติงานดีขึ้น หรือปฏิบัติงานแย่ลงล้วนขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้ทั้งสิ้น ซึ่งในการปฏิบัติงานในระบบราชการหรือภาครัฐส่วนใหญ่นั้น บุคลากรที่เข้าไปในระบบราชการนี้ล้วนแสวงหาความมั่นคงของชีวิตทั้งสิ้น และมีส่วนน้อยที่จะคิดถึงเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะระบบราชการที่เป็นการบริหารจัดการโดยหน่วยงานของภาครัฐส่วนใหญ่นั้นย่อมปฏิบัติตามโครงสร้างและโครงสร้างนั้นจะเป็นคุณต่อผู้ปฏิบัติงานอย่างไรนั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนพอสมควร

หลักพละธรรม

สำหรับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมในการสร้างความจรรโลงใจ คือ หลักพละธรรม หมายถึง ธรรมอันเป็น

กำลัง ซึ่งทำให้เกิดความเข้มแข็งมั่นคง ดำรงอยู่ในสัมปยุตตธรรมทั้งหลาย อย่างไม่หวั่นไหว หรืออันธรรมที่เป็นปฏิปักษ์จะเข้าครอบงำไม่ได้ เป็นเครื่องเกื้อหนุนแก่อริยมรรค(สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2561) รวมทั้งเป็นกำลังที่ควรปฏิบัติและเป็นกำลังที่คอยประหารอกุศลต่าง ๆ รวมทั้งคอยกำลังให้รอดพ้นจากสิ่งที่ไม่ดี(พระสมุห์บุญฤทธิ์ มหาปุญโญ (ศรีวิชัย), 2563) ซึ่งประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1. ศรัทธาพละ หมายถึง กำลังแห่งความเชื่อ ความศรัทธา โดยในหลักความเชื่อนี้เป็นความเชื่อแบบมีความมั่นคง เชื่อว่าเมื่อได้ปฏิบัติในสิ่งดังกล่าวแล้วจะมีผมที่ดีขึ้น มีความมั่นใจในหลักการดังกล่าวอย่างไม่มีความหวั่นไหวต่อสิ่งอื่น ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้น

2. วิริยะพละ หมายถึง กำลังแห่งความเพียรพยายาม โดยในความเพียรพยายามนี้เกิดจากความตั้งใจในสิ่งที่ปฏิบัติอยู่เพื่อให้เกิดความสำเร็จ มีความเพียรเพื่อให้สิ่งนั้นเป็นไปอย่างเหมาะสมมีความดีงามเป็นที่ตั้ง

3. สติพละ หมายถึง กำลังแห่งความระลึกรู้ กำลังแห่งความตื่นรู้ โดยกำลังในรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นกำลังที่ทำให้เกิดความตื่นตัวในการปฏิบัติในสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีความรู้ตัวอยู่เสมอเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในระหว่างที่กำลังทำสิ่งนั้น โดยเป็นเป็นผู้ที่มีความรอบคอบอยู่เสมอ

4. สมาธิพละ หมายถึง กำลังที่ทำให้เกิดความตั่งมั่น ความมีสมาธิตั้งใจ สำหรับกำลังในลักษณะนี้เป็นกำลังที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติสิ่งใดแล้วมักจะมีความมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดความมั่นคง โดยมีสมาธิเป็นที่ตั้งไม่มีความหวั่นไหวต่อสิ่งที่กำลังมายั่วยุให้เกิดความสูญเสีย หรือมีสมาธิต่อสิ่งนั้นเมื่อกำลังปฏิบัติอย่างแน่วแน่

5. ปัญญาพละ หมายถึง กำลังแห่งความรอบรู้ กำลังแห่งปัญญา เป็นผู้ที่ทำสิ่งใดมักจะใช้ความรอบคอบ หรือปัญญาในการตัดสินใจในสิ่งนั้น มีความหนักแน่นในความรอบรู้นั้น เพื่อให้เป็นพลังแห่งความสำเร็จโดยใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน มีการขวนขวายต่อความรอบรู้อยู่สม่ำเสมอ

ในหลักพละธรรมทั้ง 5 ประการนี้เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่จะเป็นกำลังในการต่อต้านสิ่งที่ไม่เหมาะสมหรือความไม่ถูกต้อง และเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงให้การประพฤติในสิ่งต่าง ๆ นั้นผ่านไปได้ด้วยดี เพราะในสังคมปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากมายทั้งความคิด ความรู้สึกของบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านบริบททางสังคม ความคิด ความสามารถ หรือประการต่าง ๆ ที่ผู้เขียนไม่ได้มีการกล่าวถึงก็ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่หลักพละธรรมนั้นจำเป็นจะต้องนำมาใช้เพื่อให้เกิดมีความมั่นคงในจิตใจ ทั้งความเชื่อ ความเพียรพยายาม ความรู้ตัว ความมีจิตใจที่ตั้งมั่น การมีความรอบรู้ย่อทำให้เกิดการใช้ชีวิตในสังคมนี้อย่างมั่นคงโดยมีหลักพละธรรมเป็นตัวกำหนดให้เกิดขึ้นในทางที่ดี (น้อย เบเรซ่า, 2563)รวมทั้งเป็นหลักพุทธธรรมที่ทำให้เรามีพลังในการทำกิจการงานให้เกิดความสำเร็จ (บ้านจอมยุทธ, 2543) และเป็นหลักธรรมที่ผู้เจริญวิปัสสนาพึงรู้ ศรัทธาต้องปรับให้สมดุลกับปัญญา วิริยะต้องปรับให้สมดุลกับสมาธิ ส่วนสติพึงเจริญให้มากเนื่องเป็นหลักที่มีสภาวะปรับสมดุลของจิตภายในตัวเองอยู่แล้ว เพื่อให้เป็นผู้ที่มีสติอยู่เสมอ

ดังนั้นหลักพละธรรมนี้ เป็นหลักธรรมที่เป็นพลังทำให้ชีวิตนั้นประสบความสำเร็จ โดยประกอบไปด้วย ความเชื่อ ความเพียร ความตื่นรู้ตัว ความมั่นใจ ความรอบรู้ในสิ่งต่าง ๆ หรือในตนเองล้วนเป็นพลังในทางบวกที่จะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตได้ และเพื่อเป็นการประคับประคองจิตใจของตนให้มีชีวิตอยู่กับความเชื่อในสิ่งที่ดี เพียรพยายามในสิ่งที่ทำอยู่อย่างตั้งใจ มีการจิตใจของตนให้ตื่นรู้ตัวอยู่เสมอเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด มีความมั่นใจในสิ่งที่ตนเองทำ โดยไม่หวั่นไหวตามผู้อื่น และสุดท้าย คือ การศึกษาหาความรู้อยู่เสมอเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และเป็นเกาะป้องกันตนกับความไม่อยุติธรรม เป็นต้น

การบูรณาการหลักพละธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ

สำหรับในการบูรณาการหลักพละธรรมเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานของภาครัฐนั้น ผู้เขียนคิดว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐปัจจุบันนี้จำเป็นที่จะต้องพบเจอกับอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานมากมาย เพราะต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกันในองค์กรที่มีบุคลากรมากมาย ซึ่งมีความคิดแตกต่างกัน มีผู้บริหารที่ทำการบริหารองค์กรภายในภาครัฐที่มีความซับซ้อน สำหรับการที่จะปฏิบัติงานในหน่วยงานของภาครัฐนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เพราะกว่าจะได้เข้าไปนั้นจำเป็นต้องมีการผ่านในการทดสอบทั้งด้านข้อเขียน หรือในด้านอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการคัดเลือกบุคลากรของหน่วยงานรัฐ เพราะกว่าที่จะผ่านได้นั้นต้องมีการใช้ความอดทนมาก่อน โดยเมื่อได้เข้ามาทำงานแล้ว ต้องมีการปฏิบัติงานตามโครงสร้างขององค์กรที่หน่วยงานภาครัฐนั้นได้กำหนดขึ้น เช่น แผนการปฏิบัติงาน 1 ปี หรือแผนการปฏิบัติงาน 3 ปีเป็นอย่างน้อย โดยในสิ่งเหล่านี้ทำให้บุคลากรนั้นเกิดความท้อแท้บ้าง เกิดความสิ้นหวังบ้าง ต่อการปฏิบัติงาน แต่ก็มีการแลกมาด้วยสวัสดิการที่ภาครัฐนั้นให้มา ซึ่งผู้เขียนคิดว่าการปฏิบัติงานองค์กรเมื่อมีหลักการที่สร้างความสิ้นหวังหลากหลายเรื่องแล้ว จำเป็นจะต้องมีการสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานงานภายในองค์กรควบคู่ไปด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในมีการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นของบุคลากร และองค์กรนี้ด้วย ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้ คือ

1. การปฏิบัติงานตามหลักพละธรรม ในด้าน “ศรัทธาพละ” คือ การปฏิบัติงานอย่างมีศรัทธา ความเชื่อมั่นในสิ่งที่ทำ ซึ่งการปฏิบัติงานภายในองค์กรแต่เดิมนั้นเป็นการปฏิบัติงานเพื่อมีความหวังในเรื่องของสวัสดิการที่ได้รับ เพื่อให้ตนเองนั้นมีชีวิตที่ดีขึ้นตามความคิด หรือทัศนคติของบุคคลทั่วไปที่เป็นพลเมืองในสังคมที่มีการแข่งขันกันสูง ซึ่งในการปฏิบัติงานที่ไม่มีศรัทธาความเชื่อมั่นในกฎเกณฑ์ที่กำหนดนั้น ย่อมทำให้เกิดความเบื่อหน่ายเมื่อมีการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่ในทุก ๆ วัน เช่น เจอเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือการใช้ชีวิตแบบเดิมในทุก ๆ วัน ยิ่งทำให้เกิดความไม่สบายใจเพราะไม่สามารถแสดงแนวคิดที่มีความขัดแย้งกับโครงสร้างได้

ดังนั้นเมื่อนำหลักความเชื่อ “ความศรัทธา” นี้มาใช้เพื่อในการบูรณาการในการปฏิบัติงานในองค์กรนี้แล้ว ย่อมทำให้เกิดความคิด ทัศนคติที่มีแต่เดิมนั้น เปลี่ยนไป โดยในความเชื่อนี้ เป็นความเชื่อที่ว่าการปฏิบัติงานนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สังคมนี้มีความน่าอยู่ มีความเชื่ออย่างตั้งใจว่าการรับใช้สังคมที่เราอาศัยอยู่เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น ได้อย่างเหมาะสมโดยเฉพาะมีการพัฒนาโครงสร้างที่มีความเหมาะสมกับองค์กร และมีการบูรณาการองค์กรเพื่อให้บุคลากรในองค์กรนี้ได้มีการแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มความสามารถที่ได้รับการศึกษามา โดยในหลักความเชื่ออาจเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรนี้เกิดความสำนึกรักต่อองค์กรเพื่อเป็นการช่วยให้องค์กรได้มีการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริหารเอง หรือเพื่อนร่วมงานซึ่งทำให้เกิดความคิด ทัศนคติที่มีความต้องการของบุคลากรนี้ร่วมอยู่ด้วย

2. การปฏิบัติงานตามหลักพละธรรม ในด้าน “วิริยะพละ” คือ กำลังแห่งความเพียร กำลังแห่งความตั้งใจของบุคคล ซึ่งแต่เดิมการปฏิบัติงานภายในองค์กรของหน่วยงานภาครัฐเป็นการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความต้องการให้เกิดแรงจูงใจปฏิบัติงานเพื่อหวังในสิ่งใดสิ่งหนึ่งตอบแทน เพราะเชื่อว่าในการปฏิบัติงานแล้วอาจจะทำให้เกิดความเจริญขึ้นในหน้าที่การงานที่ได้รับ ซึ่งเป็นรูปแบบของบุคคลในยุคเก่าแก่ที่มีการปลูกฝังกันขึ้นมาในการปฏิบัติงานองค์กรภาครัฐนี้ โดยเป็นการปฏิบัติงานให้ผ่านพ้นไปในแต่ละวัน และเพื่อเป็นการทำให้บุคลากรนี้ได้ทำงานเพื่อประชาชน หรือเพื่อแผ่นดินที่เรานั้นอาศัยอยู่ จำเป็นต้องมีการบูรณาการให้บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐนั้นได้มีการตระหนักถึงองค์กรภาครัฐนี้ ว่าเป็นการปฏิบัติงานเพื่อตอบแทนแผ่นดิน โดยเฉพาะการปฏิบัติงานเพื่อตอบแทนภาษีของประชาชนให้เกิดความรักชาติ เพื่อให้บุคลากรเกิดความเพียรพยายามเพื่อให้ประเทศนั้นมีความก้าวหน้าต่อไป เพราะเกิดจากความตั้งใจ ความเพียรพยายามของบุคคลนี้ได้ถูกปลูกเร้าต่อความตั้งใจที่จะทำให้สังคมนี้มีความน่าอยู่ ทำให้เงินภาษีทุกบาทที่เราได้รับจากประชาชนนี้มีความคุ้มค่ามากขึ้น เพราะความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรภาครัฐนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศชาติ และสังคมให้มีความเจริญจากบุคลากร หรือพลเมืองในสังคมนี้ได้อย่างเหมาะสม

3. การปฏิบัติงานตามหลักพละธรรม ในด้าน “สติพละ” คือ กำลังแห่งความระลึกรู้ หรือกำลังแห่งความตื่นตัว เป็นการปฏิบัติงานภายในองค์กรที่มีการสร้างความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีการทำงานอย่างรู้ตัว เพราะโดยองค์กรส่วนใหญ่บุคลากรขององค์กร ๆ หนึ่งปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาและมีการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรก่อน ซึ่งรวมถึงองค์กรที่เป็นหน่วยงานภาครัฐด้วย โดยในอดีตการปฏิบัติงานของหน่วยงานองค์กรภาครัฐเป็นการปฏิบัติงานโดยยึดหลักโครงสร้างมีการปฏิบัติงานแบบเดิมซ้ำ ๆ ทำให้บุคลากรรู้สึกเบื่อหน่ายทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และทำให้หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐไม่มีการพัฒนาเท่าที่สมควร ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะนำหลักพละธรรมที่สำคัญ ด้านสติพละ คือ การทำให้บุคลากรขององค์กรนั้นรู้สึกมีความตื่นตัวในการ

ปฏิบัติงานอย่างตั้งใจ ซึ่งทำให้บุคลากรนั้นมีความรู้สึกที่ต้องการปฏิบัติงานอย่างตื่นตัวตลอดเวลา เพื่อเป็นการสร้างให้องค์กรหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย ซึ่งสิ่งแรกที่จำเป็นต้องแก้ไขในหน่วยงานภาครัฐ คือ การแบ่งเบาภาระงานของบุคลากรในองค์กร การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรอย่างเท่าเทียมเพื่อไม่ให้รู้ว่าปฏิบัติงานอยู่คนเดียว และจำเป็นต้องมีการให้บุคลากรของตนนั้นได้มีการแสดงศักยภาพ โดยไม่มีการควบคุมมากจนเกินไป เพราะการปฏิบัติงานในหน่วยงานองค์กรภาครัฐเป็นการปฏิบัติงานเพื่อตอบแทนแผ่นดิน หรือสังคมที่อาศัยอยู่ ซึ่งจำเป็นจะมีการปฏิบัติงานอย่างตื่นตัวอยู่เสมอเพื่อไม่ให้เกิดความไม่เหมาะสม จากมุมมองของบุคคลภายนอกที่กล่าวถึงบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐที่มีการปฏิบัติตัวไม่มีความเป็นระเบียบทำงานช้า หรือปฏิบัติงานอย่างไร้ประสิทธิภาพต่อไป

4. การปฏิบัติงานตามหลักพละธรรม ในด้าน “สมาธิพละ” คือ กำลังที่ทำให้เกิดความตั้งมั่น หรือกำลังที่เกิดขึ้นจากสมาธิเป็นเครื่องรับรอง โดยในการปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐนั้นเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องรับแรงกดดันในหลากหลายอย่าง ทั้งด้านผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชา ความกดดันจากบุคคลภายนอก เพราะว่าการปฏิบัติงานภายในองค์กรภาครัฐนี้เป็นการปฏิบัติงานที่ขึ้นอยู่กับภาษีของแผ่นดิน ซึ่งเป็นเงินภาษีของประชาชนจึงจำเป็นจะต้องมีการรับแรงกดดันอย่างสูงที่สุด โดยการรับแรงกดดันดังกล่าวนี้ยิ่งทำให้สมาธิสำหรับการปฏิบัติงานนั้นอาจเกิดหลุดได้ หากมีการเผชิญปัญหาเหล่านี้บ่อย ซึ่งหลักพละธรรม ในด้านสมาธิพละนี้ เป็นหลักธรรมที่คอยเตือนสติของผู้ปฏิบัติงานไม่ให้เสียสมาธิ ทำให้เกิดความตั้งมั่นในการปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ และเมื่อเจอปัญหาอีกควรมีการตั้งสติเพื่อกำหนดให้อยู่ในสมาธิเมื่อพบเจอปัญหาต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องควบคุมสมาธิของตนในการปฏิบัติงาน และมีการปล่อยวางเรื่องปัญหาต่าง ๆ เพื่อที่จะมีสมาธิเผชิญปัญหาได้อย่างไม่ต้องมีความกังวลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างเป็นปัญหา และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม และมีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป

5. การปฏิบัติงานตามหลักพละธรรม ในด้าน “ปัญญาพละ” คือ กำลังแห่งความรอบรู้ หรือกำลังแห่งปัญญา ซึ่งการปฏิบัติงานในภาครัฐนั้นย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะปัญญาจะทำให้เกิดการปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีความรอบคอบ ซึ่งในอดีตการปฏิบัติงานภายในองค์กรนั้นเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องมีการแข่งขันสูงมาก โดยการปฏิบัติงานสำหรับภาครัฐจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานที่ควรมีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรมีความก้าวหน้าที่ดี ซึ่งเป็นหน่วยงานหรือองค์การที่ต้องปฏิบัติงานภายใต้ภาษีของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ ความรอบรู้ที่ดีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานภายในหน่วยงานของภาครัฐได้ ซึ่งในการปฏิบัติงานตามหลักพละธรรม ด้านปัญญาพละ นั้นเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องมีการศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีความราบรื่นที่ดี โดยในกำลังทางความรอบรู้นี้ เป็นกำลังที่ต้องมีทั้งความศรัทธา ความเพียร ความมีสติ ความมั่นคง เพื่อให้เกิดความรอบรู้ เพื่อเป็นการต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องมีความรู้ในการที่จะต้องเผชิญปัญหาดังกล่าวนี้ เพราะกำลัง

แห่งความรอบรู้นี้ถือเป็นกังสำคัญที่จะช่วยพลักดันให้ตัวบุคคลนั้นไปสู่ความสำเร็จในองค์กรได้ แต่ต้องมีการศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเพราะกำลังแห่งความรู้นี้จะต้องมีความขยันหมั่นเพียรตลอดเวลาเพื่อให้ตนเองนั้นไปสู้เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ตั้งแต่การเข้ามาปฏิบัติงานภายในองค์กรภาครัฐเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของตนเอง และองค์กรต่อไปด้วย

ดังนั้นการบูรณาการหลักพละธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐนั้นเป็นการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เสริมกำลังในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรภายในองค์กรนั้นได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้องค์กรของหน่วยงานภาครัฐนั้นดีขึ้น โดยในการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้ ประกอบไปด้วย การปฏิบัติงานด้วยความศรัทธา หรือมีกำลังทางศรัทธาเพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานของภาครัฐได้อย่างตระหนักถึงการมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานของตน มีการปฏิบัติงานด้วยความเพียรพยายามเพื่อเป็นการตอบแทนแผ่นดิน หรือสังคมนี้โดยการใช้ความเพียรที่มีอยู่ในการพัฒนาสังคมให้น่าอยู่ มีการปฏิบัติงานอย่างมีสติเพื่อระลึกความเป็นตัวตน หรือระลึกรู้ว่ามีการตอบแทนสังคมได้ดีหรือไม่ เพื่อให้เกิดเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่ดี มีการพัฒนาให้ประเทศหรือสังคมนี้ดีขึ้น มีการปฏิบัติอย่างมีสมาธิ มีความตั้งมั่นหรือมีความมั่นคงเมื่อพบเจอปัญหาเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน โดยในการปฏิบัติงานในลักษณะดังกล่าวนี้จำเป็นมีสมาธิมั่นคงกับงานนี้อย่างจริงจัง มีจิตที่เข้มแข็งจดจ่อกับการปฏิบัติงานที่ดี เพื่อไม่เป็นที่ครหาต่อบุคคลทั่วไป มีการปฏิบัติงานอย่างผู้มีความรอบรู้ เพราะการปฏิบัติงานอย่างผู้รอบรู้จะช่วยบุคคลดังกล่าวนี้เป็นผู้ที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้พบเห็น การเป็นผู้ที่คอยศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาเพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้ในการทำงานนี้ยิ่งทำให้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานในองค์กรภาครัฐที่มีความรู้ ทัศนคติ ความคิดในการปรับปรุงตนเองให้สามารถสร้างความเข้มแข็งต่อองค์กรและสังคมที่ดีต่อ ๆ ไปในอนาคต ทำให้เห็นมุมมองการบูรณาการหลักพละธรรมในการปฏิบัติงานองค์กรที่ดี คือ “สร้างความเชื่อแบบมีหลักการ” “พัฒนางานด้วยความเพียรพยายาม” “คอยเป็นผู้ปฏิบัติตามอย่างมีสติ” “มีจิตใจตั้งมั่นด้วยหลักสมาธิ” “มีทัศนคติที่หมั่นสรรหาความรู้” เป็นต้น

องค์ความรู้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้

สำหรับองค์ความรู้ในการบูรณาการหลักพละธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งผู้เขียนได้ทำการสังเคราะห์โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสร้างความเชื่อแบบมีหลักการ คือ ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานองค์กรภาครัฐสิ่งที่สำคัญที่สุดจำเป็นต้องมีความเชื่อและความศรัทธาเพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานของภาครัฐได้อย่างตระหนักถึงการมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานของตน และเป็นการกระตุ้นให้รู้สึกมีความรักในองค์กร แต่ในความเชื่อมั่น ความศรัทธานั้นจำเป็นต้องมีการพินิจ พิจารณาตามหลักการความจริงว่า เมื่อเราปฏิบัติงานแล้วสิ่งที่ตามมานั้นเป็นอย่างไร เป็นต้น

พัฒนางานด้วยความเพียรพยายาม คือ การปฏิบัติงานภายในองค์กรของหน่วยงานภาครัฐ จำเป็นต้องมีการบูรณาการให้บุคลากรได้มีการตระหนักถึงความเพียรพยายามเพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถ และเพื่อเป็นการขับเคลื่อนประเทศชาติรวมทั้งสังคมให้มีความเจริญขึ้น ซึ่งในการที่บุคคลจะมีการพัฒนางานของตนนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย จึงจำเป็นต้องมีความเพียรพยายามประกอบด้วยเพื่อให้สังคม หรือหน่วยงานองค์กรภาครัฐนี้ได้มองเห็นถึงสิ่งที่ได้ทุ่มเทให้กับองค์กร

คอยเป็นผู้ปฏิบัติตามอย่างมีสติ คือ การปฏิบัติงานภายในองค์กรหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่นั้นล้วนจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานที่ต้องมีสติอยู่ตลอดเวลา ซึ่งต้องมีการปฏิบัติงานตามโครงสร้างขององค์กรตามระดับต่าง ๆ โดยการเป็นผู้ปฏิบัติงานงานที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องปฏิบัติงานตามกลไกที่วางไว้อย่างเหมาะสม และต้องมีปฏิบัติงานอย่างตื่นตัวตลอดเวลา เพื่อเป็นการสร้างให้องค์กรหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย รวมทั้งประสิทธิภาพต่อไป

มีจิตใจตั้งมั่นด้วยหลักสมาธิ คือ การปฏิบัติงานภายในองค์กรหน่วยงานภาครัฐ สิ่งที่สำคัญอาจเป็นเรื่องของสมาธิ เพราะหาปฏิบัติงานที่ไม่มีสมาธิ หรือการขาดสติย่อมทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา เพราะว่าองค์กรหน่วยงานภาครัฐนี้มีการปฏิบัติงานร่วมกันหลายบุคคล มีทั้งเพื่อนร่วม ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีความเกิดดันที่สูงมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีจิตใจที่ตั้งมั่นและมีสมาธิ

กับการปฏิบัติงานให้ดีที่สุดเพื่อให้องค์กรนั้นเดินหน้าต่อไปได้ และเพื่อความก้าวหน้าในองค์กรด้วย

มีทัศนคติที่หมั่นสรรหาความรู้ คือ ในการปฏิบัติงานภายในองค์กรที่เป็นหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ เพื่อเป็นการปฏิบัติงานภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะที่เป็นหน่วยงานองค์กรภาครัฐล้วนต้องมีทัศนคติที่ดี คอยศึกษาหาความรู้เพื่อมาปรับใช้กับการปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และเป็นการบูรณาการในการเรียนรู้ร่วมกับการปฏิบัติงานได้อย่างดี และเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้องค์กรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรภาครัฐนั้นต้องเล็งเห็นความสำคัญเหล่านี้ด้วย

ดังนั้น การบูรณาการหลักพละธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานองค์กรภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีทั้ง “สร้างความเชื่อแบบมีหลักการ” “พัฒนางานด้วยความเพียรพยายาม” “คอยเป็นผู้ปฏิบัติตามอย่างมีสติ” “มีจิตใจตั้งมั่นด้วยหลักสมาธิ” “มีทัศนคติที่หมั่นสรรหาความรู้” เพื่อให้บุคลากรในองค์กรนั้นปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และเพื่อเป็นการประคับประคองบุคลากรในหน่วยงานให้ปฏิบัติงานตามโครงสร้างองค์กรด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยของความเป็นหน่วยงานภาครัฐนี้ และที่สำคัญเพื่อไม่ให้เกิดความล้มเหลวขององค์กรที่ได้ชื่อว่าเป็น “หน่วยงานภาครัฐ” ที่ปฏิบัติงานภายใต้อำนาจของภาษีแผ่นดิน หรือประชาชนจำเป็นต้องปฏิบัติงานตามหลักพละธรรมดังกล่าวนี้ด้วย

บทสรุป

หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการโดยส่วนราชการ ซึ่งมีการบริหารจัดการมาตั้งแต่อดีต และมีการปรับเปลี่ยนบ้างเป็นบางครั้ง โดยในระบบราชการนี้มีบุคคลมากมายที่ต้องการเข้ามาหาความมั่นคงในการทำงานราชการ แต่การทำงานในราชการนี้ก็อาจแลกมาด้วยหลาย ๆ อย่าง เช่น การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบเดิมซ้ำ ๆ หรือมีการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามโครงสร้างที่ถูกกำหนดขึ้นมาตั้งแต่ต้น แต่การปฏิบัติงานในหน่วยงานภารัฐนั้นจำเป็นต้องมีการนำหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้บุคลากรในหน่วยงานของภาครัฐนั้นได้ปฏิบัติงานอย่างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม และมีประสิทธิภาพโดยมีการใช้หลักพละธรรม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้องค์กรของหน่วยงานภาครัฐนั้นดีขึ้น โดยเมื่อมีการนำหลักพละธรรมมาบูรณาการในการปฏิบัติงานแล้ว ย่อมทำให้เกิดการปฏิบัติงานด้วยหลักศรัทธา หรือทำให้เกิดความตระหนักถึงการมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานของตน เรียกว่า “ศรัทธาพละ” มีการปฏิบัติงานด้วยความเพียรพยายามเพื่อเป็นการตอบแทนแผ่นดิน หรือสังคมโดยการใช้ความเพียรที่มีอยู่ในการพัฒนาสังคมให้น่าอยู่ เรียกว่า “วิริยะพละ” มีการปฏิบัติงานอย่างมีสติเพื่อระลึกความเป็นตัวตน หรือระลึกรู้ว่ามีการตอบแทนสังคมได้ดีหรือไม่ เพื่อให้เกิดเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่ดี เรียกว่า “สติพละ” มีการปฏิบัติอย่างมีสมาธิ มีความตั้งมั่นหรือมีความมั่นคงเมื่อพบเจอปัญหาเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน โดยในการปฏิบัติงานในลักษณะดังกล่าวนี้จำเป็นมีสมาธิ

มั่นคงกับงานนี้อย่างจริงจัง มีจิตที่เข้มแข็งจดจ่อกับการปฏิบัติงานที่ดี เรียกว่า “สมาธิพละ” มีการปฏิบัติงานอย่างผู้มีความรอบรู้ เพราะการปฏิบัติงานอย่างผู้รอบรู้จะช่วยบุคคลดังกล่าวนี้เป็นผู้ที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้พบเห็น การเป็นผู้ที่คอยศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาเพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้ในการทำงานนี้ยิ่งทำให้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานในองค์กรภาครัฐที่มีความรู้ ทัศนคติ ความคิดในการปรับปรุงตนเองให้สามารถสร้างความเข้มแข็งต่อองค์กรและสังคมที่ดีต่อ ๆ ไปในอนาคต เรียกว่า “ปัญญาพละ” ยิ่งทำให้เห็นมุมมองการบูรณาการหลักพละธรรมในการปฏิบัติงานองค์กรที่ดี คือ “สร้างความเชื่อแบบมีหลักการ” “พัฒนางานด้วยความเพียรพยายาม” “คอยเป็นผู้ปฏิบัติตามอย่างมีสติ” “มีจิตใจตั้งมั่นด้วยหลักสมาธิ” “มีทัศนคติที่หมั่นสรรหาความรู้” เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กานต์สิริ กาวิน. (2564). ประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 9(2), 73-81.

ชาญชัย ห้วยเรไร. (2562). *การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยการจัดการภาครัฐแนวใหม่: กรณีศึกษา สำนักงานเขตประเวศ.* (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

น้อย เบเรซ่า. (2563). *พละ 5 ในชีวิตประจำวัน.* สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565, จาก https://minimore.com/b/wRsxx/47

บ้านจอมยุทธ. (2543). *พละ 5*. สืบค้น 17 พฤษภาคม 2565,จาก https://www.baanjomyut.com/pratripidok/20.html

พระสมุห์บุญฤทธิ์ มหาปุญโญ (ศรีวิชัย). (2563). หลักธรรมพละ 5 (ศรัทธาพละ) กับการเกื้อหนุนการปฏิบัติพระกรรมฐาน. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร,* 5(2), 167-175

พฤธิสิทธิ์ อุทุม. (2559). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว* (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พีรญา ชื่นวงศ์. (2560). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน: กรณีศึกษา ธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 4(2), 92-100.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 32). กรุงเทพฯ: บริษัทสหธรรมิก.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). (2563). *แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2563 – 2565.* สืบค้น 14 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.ocsc.go.th/civilservice